Nové kapacity v lokálních sítích pomáhají obcím aktivně řešit situaci ohrožených dětí

Diskuze nad mírou odpovědnosti obcí, krajů a státu v podpoře dětí a rodin se vede dlouhodobě. V zahraničí už odpovědi našli, protože se jednotlivé stupně podpory vyvíjely postupně - „odspoda“, z komunity, a vývoj nebyl přerušen na čtyřicet let výhradní péčí státu. Právě společenská odpovědnost, přijetí faktu, že každý se nachází v jiné sociální situaci, kterou sám ovlivňuje jen v omezené míře, a zkušenost, že neřešené problémy plodí další komplikace, jsou předpokladem pro efektivní pomoc rodinám a dětem.

Pomoc může jednou potřebovat každý

Ohrožení dětí a rodin nelze s ohledem na různorodost jejich potřeb stanovit jednoznačně. Situace rodin s dětmi je proměnlivá vlivem vnějších (např. ztráta pracovního uplatnění v místě bydliště) nebo vnitřních (např. onemocnění člena rodiny, rozpad rodiny) okolností. V ohrožení se tak může ocitnout jakékoliv rodina. Pro mnoho z nich je potom velmi obtížné řešit svou situaci vlastními silami, protože problémy se často velkou rychlostí kumulují a tak ztráta zaměstnání může velmi rychle vést ke ztrátě bydlení, zhoršení školního prospěchu dětí, zhoršení psychického stavu a zdraví členů rodiny apod.

Kdo může pomáhat?

Zajistit dostatek podpůrných služeb není pro obce jednoduché. Služby různých oborů mají různé zřizovatele (např. služby zdravotní, sociální, vzdělávací, preventivní) a jsou různými způsoby financovány. Optimálního stavu dostatečného pokrytí potřeb všech obyvatel lze bohužel dosáhnout jen obtížně.

Ministerstvo práce a sociálních věcí proto od roku 2016 ve spolupráci s 11 kraji a 124 obcemi s rozšířenou působností realizovalo projekt, jehož cílem bylo zmapovat a mobilizovat už existující místní sítě služeb, případně navrhnout možnosti jejich doplnění a optimalizace. Tzv. lokální síťaři spolu s pracovníky obcí, poskytovateli služeb, školami, lékaři, soudci a dalšími aktéry hledali nové kapacity. Ty jsou nyní k dispozici a čekají na využití.

Příklad z praxe

Pro ilustraci jde například o včasný záchyt ohrožení dítěte – pokud osvícený pedagog dokáže ve třídě včas rozpoznat dítě, které by mohlo mít psychiatrický problém, využije služeb školního psychologa, který běžně na mnoha školách funguje. Ten může dítěti poskytnout prvotní podporu a doporučit celé rodině například návštěvu rodinného nebo mateřského centra (běžně dostupná v řadě obcí), jejichž návštěva není pro rodinu nijak stigmatizující. Zde je také možné využít služeb externího psychologa nebo terapeuta a situace dítěte může být úspěšně řešena. Oproti tomu je ke srovnání často používaný postup, kdy učitel přistoupí rovnou k doporučení dítěte k návštěvě psychiatra, který je ale nedostupnou službou, dítě čeká na termín návštěvy několik měsíců a nikdo s ním v té době nepracuje. Mezitím se jeho stav prudce zhorší a řešení celé situace je pro rodinu mnohem náročnější. Může vyžadovat nepřetržitou péči o dítě a tedy opuštění zaměstnání jednoho rodiče, vysoké náklady na léky, obavy sousedů a ostrakizaci rodiny, zvýšení náročnosti práce s třídním kolektivem dítěte apod. ■

Příklady sítí služeb, které byly identifikovány a začaly fungovat (nebo už fungovaly a byly dále podpořeny) v devadesátce obcí s rozšířenou působností je možné nalézt na webových stránkách www.pravonadetstvi.cz.

Počet případů dětí, které zemřely v důsledku týrání, zneužívání a zanedbávání v letech 2010–2017

Počet případů dětí, které zemřely v důsledku týrání, nelze z dlouhodobého časového hlediska ovlivnit. Jedná se o jednotky případů, závislé vždy na individuálním jednání pachatelů trestných činů.

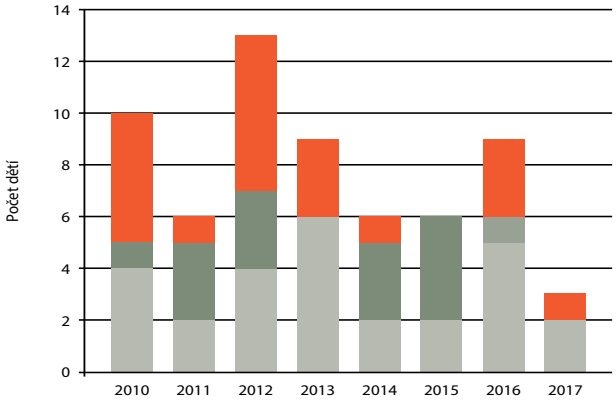

Děti zemřelé v důsledku:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tělesné týrání	4	2	4	6	2	2	5	2
Psychické týrání	0	0	0	0	0	0	1	0
Sexuální zneužívání	1	3	3	0	3	4	0	0
Dětská pornografie	0	0	0	0	0	0	0	0
Dětská prostituce	0	0	0	0	0	0	0	0
Zanedbávání dětí	5	1	6	3	1	0	3	1
Počet zemřelých dětí celkem	**10**	**6**	**13**	**9**	**6**	**6**	**9**	**3**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MPSV

PRÁVO NA DĚTSTVÍ